

Puidu töö- ja loovutusmõõtmine tehases

Maa- ja Metsamajanduse Ministeerium. Üldjuhend 01.03.1997.

Soomekeelne originaal on saadaval aadressil: www.metla.fi/metinfo/tietopaketti/mittaus.

Tõlkis Jüri Jänes 06.11.03. Tekstis on sulgudes antud tõlkimisel lisatud sõnad.

Selgitus

Töömõõtmiseks nimetatakse mõõtmist, mille tulemuste alusel makstakse selle puidukoguse raiujale, vedajale jne palka. Loovutusmõõtmise puhul on mõõtmistulemus aluseks selle puidukoguse hinna arvutamisele puidukoguse üleandmisel ühelt omanikult teisele.

1. Üldosa

Puidu mõõtmiseks nimetatakse lepingujärgset puidu kvaliteedi ja koguse määramist.

Puidumõõtmise osapoolte vahelise usalduse saavutamiseks ja seadusliku õiguskaitse loomiseks on vaja tehases toimuva puidukoguste kaupa toimuva töö- ja loovutusmõõtmise jaoks sobivat juhendit. Järgnevasse (teksti) on kogutud tegevuste kaupa need üldised põhimõtted, mida tuleb tähele panna tehasmõõtmise korraldamises ja juhendamises. Puiduga tehtava tehingu osapoolte vahelised kokkulepped on käesolevast juhendist siduvad.

2. Lepingu üksikasjad

2.1 Ostu- müügileping

Leping peab sisaldama järgmisi üksikasju:

- kasutatav mõõtmismeetod,
- mõõtmiskoht,
- mõõtja (ostja, müüja, keegi muu),
- puidu mõõtmise ja kvaliteedi määramise nõuded,
- puidu veo- ja kasutamiseõigus ning nendega seotud vastutusküsimused enne mõõtmistulemuse heakskiitu.

2.2 Juhul, kui tehasmõõtmise põhjal makstakse raietöö tegijatele ja puidu transportijatele

Tööandja või töö tellija peab teatama töövõtjale või töö tegijale:

- kasutatavad puidu mõõtmise ja kvaliteedi määramise nõuded,
- kasutatav mõõtmismeetod igale puidukogusele eraldi,
- mõõtmiskoht,
- mõõtja (ostja, müüja, raietöö tegija, keegi muu),
- veo- ja kasutusõigus enne mõõtmistulemuse heakskiitu,
- mõõdetavate puidukoguste identifitseerimine,
- puidukoguste identifikaatorid.

3. Informeerimiskohustused

3.1 Tehasmõõtmisest teatamine

Ettevõtte teatab Maa- ja Metsamajanduse Ministeeriumile tehasmõõtmise kasutamisest töö- ja loovutusmõõtmisena. Teates avaldatakse muuhulgas:

- kasutatav(ad) mõõtmismeetod(id) ja mõõtmisjuhend(id) ning tehtud muudatused mõõtmismeetoditesse ja –juhenditesse,
- hinnang, kui palju kasutatakse mõõtmist töö- ja loovutusmõõtmisena.

3.2 Ümarpuidu müük metsa äärest

Müüja teatab ostjale, millal on puidukogus äraviimiseks valmis. Teates peavad sisalduma järgmised üksikasjad:

- müüja nimi,
- lepingu number ja kuupäev,
- puiduvirnade identifikaatorid (tähised).

Müüja peab tähistama virnad vastavalt teates märgitule.

Lisaks eelnevale on soovitatav avaldada (ostjale) palkide arv puidusortide kaupa ning virna kaupa mõõdetava puidu hinnatud puidukogus tihumeetrites.

3.3 Kasvava metsa müük

Enne raie algust peab ostja teatama müüjale või müüja esindajale raie algamisaja. Samuti peab ostja teatama müüjale puidu äraveo aja(d).

4. Puidu äravedu

Ostja või tööandja annab vedajale veokorralduse, kus on märgitud tehasmõõtmiseks mõeldud puidukogused. Need puidukoguseid tuleb eraldi transportida.

Vedaja peab hoolt kandma, et puidukogused ei segune veol ja saavad tehases üksteisest eraldi virnastatud, võimaldamaks nende eraldi mõõtmist. Vedaja esitab tehases (tehasmõõõtjale) iga puidukoguse identifikaatorid (tunnusnumbrid).

5. Koorma mahalaadimine tehases

Tehasesse toodud puit tuleb mõõta koheselt. Kui see ei ole võimalik, tuleb eraldi mõõdetavad puidukogused laoplatsile maha laadida selgelt eristatavalt ja vastavalt märgistatult, võimaldamaks neid hiljem eraldi mõõta.

6. Mõõtmine

Mõõtja registreerib iga puidukoguse identifikaatorid (tunnusnumbrid) ja hoolitseb puidukoguste eraldi püsimise eest mõõtmise ajal. Mõõtja peab mõõtmistulemuste säilimise garanteerima igal juhul (elektrikatkestused, arvutirikked jne. puhul peavad andmed säilima).

Mõõtmisega seotud osapooltel on õigus tutvuda mõõtmisprotseduuriga, selle toimumise ajas eelnevalt kokku leppides.

Kui kõik puidukogusesse kuuluvad notid on tehasesse toodud ja ära mõõdetud, koostab mõõtja kõigile osapooltele vajalikud mõõtmisdokumendid.

7. Kontrollisüsteem

7.1 Mõõtmisseade

Mõõtja jälgib mõõtmisseadme töökorras olekut selle alarmsüsteemi ja/või korrapäraste vaheaegade järel mõõdetava testnoti abil ning vajadusel reguleerib mõõtmisseadet. Ka mõõtmisvahendite korrasolekut ja täpsust peab mõõtja regulaarselt jälgima. Mõõtmisseadme kontrolltoimingud ja reguleerimised peab mõõtja registreerima.

7.2 Mõõtmistulemus

Mõõtmismeetodis peab sisalduma juhuslikult võetavatel proovidel põhinev kontrollsüsteem, mille abil jälgitakse põhimõõtmise täpsustaset.

Kontrollkogus saadakse juhuslikult loositud koguste summana ja mõõdetakse uuesti üle sama meetodit või täpsuselt põhimõõtmisele vastavat meetodit kasutades. Mõõtmisega seotud osapooltel on õigus olla kontrollkoguse mõõtmise juures.

Kontrollmõõtmise tulemused tuleb säilitada vähemalt üks aasta. Mõõtmisega seotud osapooltel on õigus tutvuda soovi korral mõõtmistulemustega.

7.3 Täpsuse jälgimine

Ametlikul mõõtjal on õigus jälgida mõõteseadme töökorda ja mõõtmise täpsustaset.

8. Vigade ja mõõtmiserinevuste käsitlemine

8.1 Käsitlusvead

Puidukoguste mõõtmisel avastatud vead, näiteks puidukoguste segunemised ja kadumised, selgitatakse välja koheselt ja korrigeeritakse. Korrigeeritud tulemus avaldatakse kõigile mõõtmisega seotud osapooltele heakskiitmiseks.

8.2 Mõõtmiserinevused

Punktide 7.1 ja 7.2 põhjal avastatud mõõtmiserinevuste tekkimise põhjused selgitatakse ja mõõtmiserinevustele vastavalt tehakse (teeb mõõtja mõõtmistulemusesse) vajalikud parandused ja reguleerib (vastavalt mõõtmisseadmeid).

9. Erimeelsused

Kui mõõtmistulemuse (hulk ja kvaliteet) suhtes tekib erimeelsusi, tuleb tulemuse suhtes rahulolematul osapoolel sellest koheselt teatada põhimõõtmise sooritajale. Erimeelsust proovitakse kõigepealt lahendada osapoolte ringis. Kui osapooled ei lepi kokku, võib rahulolematu osapool paluda ametlikku mõõtjat anda mõõtmisasja kohta otsus võimaliku paranduse tegemiseks mõõtmistulemusesse.